การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“EHA 4000 การจัดการมูลฝอย”

EHA 4001 การจัดการมูลฝอยทั่วไป

EHA 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

EHA 4003 การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

EHA 4001 การจัดการมูลฝอยทั่วไป

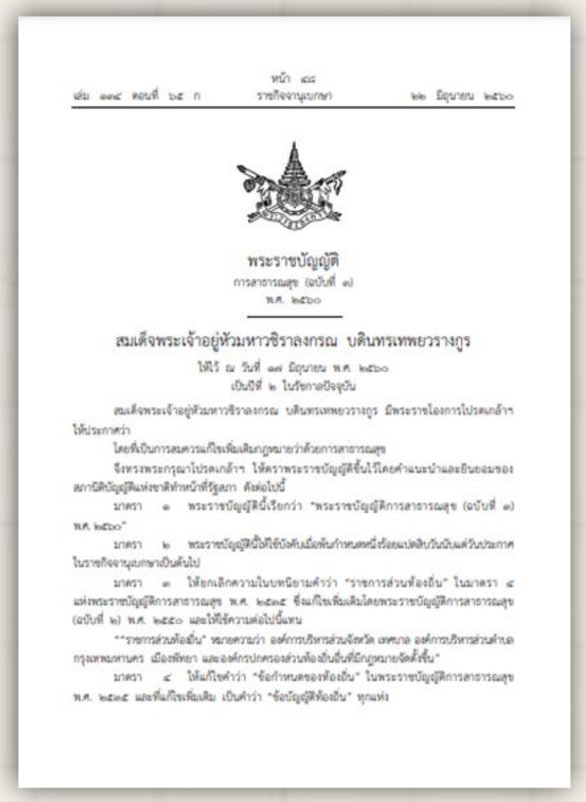

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

นิยามความหมายของมูลฝอย

หน้า ๔๘
เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๖๕ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๓๕

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๕"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า "ราชการส่วนท้องถิ่น" ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

""ราชการส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น"

มาตรา ๔ ให้แก้ไขคำว่า "ข้อกำหนดของท้องถิ่น" ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นคำว่า "ข้อบัญญัติท้องถิ่น" ทุกแห่ง

มาตรา 4

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึง**มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชน**

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

บทบาทและอำนาจของอปท.

มาตรา 18

1. ดำเนินด้วยตนเอง
2. ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือ อปท.อื่น ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน
3. มอบให้บุคคลดำเนินการ ภายใต้การควบคุมดูแลของ อปท.

มาตรา 19

4. อนุญาตให้บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ

มาตรา 20

5. มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย

การจัดการมูลฝอยตามพรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง 4 ฉบับ

หมวด 1 บททั่วไป

- นิยาม
- อำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น
- การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับการจัดการมูลฝอยทั่วไป

1 ประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560

หมวด 2 การเก็บมูลฝอยทั่วไป

- การคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด
- ลักษณะถุงหรือภาชนะบรรจุ
- ลักษณะที่พักรวม
- ลักษณะสถานที่คัดแยก
- ลักษณะภาชนะรองรับ

หมวด 3 การขนมูลฝอยทั่วไป

- ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานเก็บขน
- หลักเกณฑ์และสุขลักษณะในการขน
- สุขลักษณะของยานพาหนะขน
- ลักษณะของสถานีขนถ่าย

2 ประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดมาตรการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยทั่วไปเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง พ.ศ. 2560

หมวด 4 การกำจัดมูลฝอยทั่วไป

- ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานกำจัด
- **วิธีการและหลักเกณฑ์ในการกำจัด**
  - (1) เผาด้วยเตาเผา
  - **(2) ฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล**
  - (3) หมักทำปุ๋ยและหมักทำก๊าซชีวภาพ
  - (4) แบบผสมผสาน
  - (5) วิธีการอื่นที่ประกาศในราชกิจจาฯ

3 ประกาศกระทรวง เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ.2560

4 ประกาศกระทรวง เรื่อง ลักษณะและเงื่อนไขการป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากน้ำชะมูลฝอย และการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินจากสถานที่ฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ.2560

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน		คะแนน
ระยะเตรียมการ	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ	10
ระยะดำเนินการ	2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการมูลฝอยทั่วไป ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.	10
	3. ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บขนและกำจัดมูลฝอยทั่วไป และเสนอผู้บริหาร รวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยทั่วไป	10
	4. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	5
	5. การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด	25
	6. การเก็บ ขน มูลฝอยทั่วไป	10
	7. การกำจัดมูลฝอยทั่วไป	10
ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์	8. เฝ้าระวังผลกระทบจากการดำเนินการคัดแยก เก็บขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	5
	9. ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	5
	10. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน	10
	รวม	100

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ

คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ข้อกำหนดเงื่อนไขการ “ผ่าน” เกณฑ์กระบวนการจัดการมูลฝอยทั่วไป

ผ่าน	มีการดำเนินงานตามแผนภูมิการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 10 และมีคะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป
ไม่ผ่าน	ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะเตรียมการ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. มีความรู้ทางด้านสาธารณสุข (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หรือวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม หรือวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม หรือเป็น “เจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับการจัดการมูลฝอยทั่วไป” **ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560** 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและคณะทำงาน	**1. สั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไปอย่างน้อย 2 คน ที่มีคุณวุฒิและผ่านหลักสูตรการอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง (8 คะแนน)** 1.1 มีเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดหรือมีแผนการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด อย่างน้อย 2 คน (8 คะแนน) 1.2 มีเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด 1 คน (5 คะแนน) 1.3 ไม่มีเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด (0 คะแนน) **2. รายงาน/เอกสารการอบรมให้ความรู้ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข (2 คะแนน)**

การจัดให้มี “เจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับการจัดการมูลฝอยทั่วไป”

ประกาศกระทรวง

เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560

1 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(1) สำเร็จการศึกษา ป. ตรี สาขาวิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม และมีการเรียนสอนการด้านการจัดการมูลฝอยอย่างน้อย 3 หน่วยกิต และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 2 ปี
ถ้ามีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี ต้องผ่านการอบรม (หลักสูตรการวางแผนการจัดการมูลฝอยทั่วไป)

(2) สำเร็จการศึกษา ป. ตรี สาขาวิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์ ด้านอื่น และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี และผ่านการอบรม (หลักสูตรการจัดการมูลฝอยทั่วไป)

2 ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่กำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไปอย่างน้อย 2 คน ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1

- กรณี อปท. ดำเนินการเอง/หรือร่วมกับ อปท. อื่น ต้องมีคุณสมบัติตาม ข้อ 1 (1) หรือ 1 (2) อย่างน้อย 2 คน
  แต่ถ้า อปท. มีระบบกำจัดด้วย ต้องมีคุณสมบัติตาม ข้อ 1 (1) อย่างน้อย 1 คน
- กรณี อปท. มอบ/หรืออนุญาต ต้องมีคุณสมบัติตาม ข้อ 1 (1) อย่างน้อย 2 คน

3 ต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานทุก 5 ปี จากหน่วยงานจัดการฝึกอบรม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการมูลฝอยทั่วไป ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของอปท.

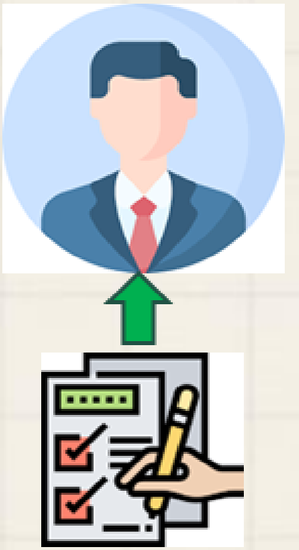
10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ฐานข้อมูลครอบคลุมประเด็น ดังนี้ 1. ปริมาณ องค์ประกอบ อัตราการเกิดมูลฝอยทั่วไป รวมทั้งการคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 2. การให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยในปัจจุบัน เช่น - ความถี่และเส้นทางการเก็บ ขน - จำนวนผู้ปฏิบัติงานและยานพาหนะเก็บขน เป็นต้น	1. รายงานหรือข้อมูลสถานการณ์การจัดการมูลฝอยทั่วไปของหน่วยงาน (รายปี) (5 คะแนน) 2. ข้อมูลการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยในปัจจุบัน (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป และเสนอผู้บริหาร รวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป โดยใช้ข้อมูลจาก**การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการมูลฝอยทั่วไป** และนำผลการประเมินฯ นำเสนอผู้บริหารเพื่อตัดสินใจ รวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	1. เอกสาร/รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการมูลฝอยทั่วไปในพื้นที่/ปัญหาอุปสรรค/ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป/รายงานการทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป (7 คะแนน) 2. รายงาน/เอกสารแสดงข้อสรุปการตัดสินใจผู้บริหาร/นโยบายที่แสดงถึงการเลือกแนวทางจัดบริการเก็บขน/ กำจัด เช่น บันทึกรายงานการประชุม /โครงการการทำข้อตกลงร่วมกับ อปท. อื่นเป็นต้น (3 คะแนน)

ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่งใน 4 แนวทาง

1. อปท. ดำเนินการเอง
2. ร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรืออปท.อื่น ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน
3. มอบผู้อื่นดำเนินการภายใต้การควบคุมดูแลของอปท.
4. อนุญาตให้บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตจากจพง.ท้องถิ่นดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน วิธีการ และค่าธรรมเนียม ในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป **ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง** 2. กำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป **ตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการ ในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559 และประกาศกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง**	**มีข้อบัญญัติของท้องถิ่น หรือ (ร่าง) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อยู่ระหว่างการเสนอเข้าสภาท้องถิ่น** โดยกำหนด 1. วิธีการจัดการมูลฝอยทั่วไปในพื้นที่รับผิดชอบ (ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง) (3 คะแนน) 2. อัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินกว่าที่กำหนดใน (กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559) (2 คะแนน)

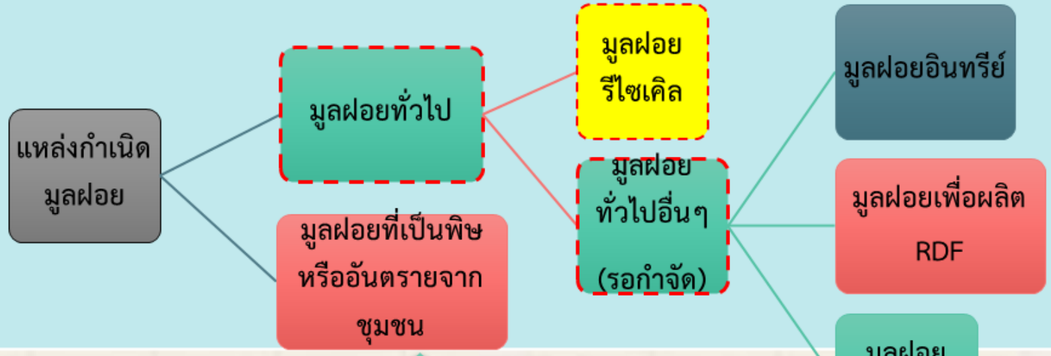
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5. การจัดการ ณ แหล่งกำเนิด

25 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. การคัดแยกมูลฝอยทั่วไป ณ แหล่งกำเนิด อย่างน้อย ต้องคัดแยกออกเป็น - มูลฝอยทั่วไป - มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน - มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ (รีไซเคิล) 2. เอกสารแสดงมาตรการโครงการหรือกิจกรรมการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เช่น โครงการ Zero waste เป็นต้น	1. มีเอกสารแสดงมาตรฐานวิธีการและขั้นตอนการคัดแยกมูลฝอยทั่วไป (10 คะแนน) 2. มีเอกสารแสดงมาตรการโครงการหรือกิจกรรมการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เช่น โครงการ Zero waste เป็นต้น (15 คะแนน)

บังคับตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560

เพื่อประโยชน์ในการเก็บมูลฝอยทั่วไป ให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยคัดแยกมูลฝอยที่อย่างน้อยต้องคัดแยกเป็นมูลฝอยทั่วไป และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยให้คัดแยกมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ออกจากมูลฝอยทั่วไปด้วย

ทำได้ตามความพร้อมหรือความเหมาะสม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

6. การเก็บ ขน มูลฝอยทั่วไป

10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การเก็บ ขน มูลฝอยทั่วไป ต้องปฏิบัติตาม**ข้อบัญญัติของท้องถิ่น**หรือ**กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงฯที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ - ประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 - ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมาตรการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยทั่วไปเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง พ.ศ. 2560	**1. เอกสาร/รายงานแสดงวิธีการเก็บ ขนมูลฝอยตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ** (4 คะแนน) - แยกขนมูลฝอยหรือกำหนดวันในการขนมูลฝอย - จัดให้มีมาตรการในการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง **2. ยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไปมีลักษณะตามที่กำหนด** (4 คะแนน) - ตัวถังบรรจุมูลฝอยมีความแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีลักษณะปกปิด ง่ายต่อการบรรจุ ขนถ่าย และทำความสะอาด - มีการป้องกันหรือติดตั้งภาชนะรองรับน้ำจากมูลฝอย - มีสัญลักษณ์หรือสัญญาณไฟติดไว้ประจำยานพาหนะชนิดไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ และเปิดใช้งานตลอดเวลา **3. รายงานผลการตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ปฏิบัติงานเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป** (2 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

7. การกำจัดมูลฝอยทั่วไป 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การกำจัดมูลฝอยทั่วไปต้องปฏิบัติตาม**ข้อบัญญัติท้องถิ่น** หรือ **กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง** - ประกาศฯ เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 - ประกาศฯ เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ. 2560 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2567 - ประกาศฯ เรื่อง ลักษณะและเงื่อนไขการป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากน้ำชะมูลฝอย และการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินจากสถานที่ฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ. 2560	1. รายงาน/แผนงานการ ดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปและปริมาณมูลฝอยทั่วไปที่กำจัด (3 คะแนน) 2. เอกสารแสดงมาตรฐานวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานกำจัด มูลฝอยทั่วไป/ทั้งกรณีมีสถานที่กำจัดมูลฝอยเองในพื้นที่และส่งกำจัดกลุ่ม cluster (7 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามผลการดำเนินการ

8. เฝ้าระวังผลกระทบจากการ ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป

5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
เฝ้าระวังผลกระทบโดยมีระบบการแจ้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1. มีเอกสารแสดงระบบหรือขั้นตอนการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป (2 คะแนน) 2. เอกสารรายงานผลการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการปฏิบัติงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป (รายงานประจำปี) เสนอผู้บริหารทราบ (2 คะแนน) 3. เอกสารแสดงผลการตรวจสอบ วิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพน้ำใต้ดิน บริเวณสถานที่กำจัด คุณภาพอากาศจากเตาเผามูลฝอยทั่วไป เป็นต้น (1 คะแนน) หมายเหตุ กรณีอปท. ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วไป (1 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

9. ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป

5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป โดยการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	รายงานผลการวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการมูลฝอยทั่วไป (ประจำปี) ครอบคลุมกระบวนการต้นทาง กลางทาง และปลายทาง) (5 คะแนน) - **การคัดแยก** แสดงผลการคัดแยก ปริมาณมูลฝอยที่ลดลง และความร่วมมือของประชาชน เป็นต้น - **การเก็บ ขน** ความครอบคลุมในการให้บริการปัญหามูลฝอยตกค้าง เหตุรำคาญจากการเก็บ ขน มูลฝอยทั่วไป - **การกำจัด** สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายในการกำจัด เป็นต้น

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

10. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน

10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
มีข้อเสนอหรือแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป	1. เอกสารแสดงข้อเสนอแนะ/ แนวทาง/แผนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยทั่วไป (5 คะแนน) 2. แสดงผลการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยทั่วไป (5 คะแนน)

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์

คะแนนเต็ม 100 คะแนน

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
1.	**มีการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (50 คะแนน)** 1.1 หน่วยงาน/อปท.มีกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ / การอบรมให้ความรู้ / สร้างความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการลดปริมาณ/ การคัดแยก มูลฝอยทั่วไป ด้วยหลักการ 3Rs ได้แก่ การลดปริมาณการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือโครงการ zero waste	15
	1.2 มีการแสดงผลการดำเนินงานหรือผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจการลด / คัดแยก / การใช้ประโยชน์จากมูลฝอย โดยการรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรม	5

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
	1.3 ชุมชน/หมู่บ้านดำเนินกิจกรรมการลด/การคัดแยก/การใช้ประโยชน์จากมูลฝอย หรือโครงการ zero waste - จำนวนชุมชนทั้งหมดในพื้นที่ (A) ..... ชุมชน - จำนวนชุมชนที่มีดำเนินกิจกรรมฯ (B) ..... ชุมชน	20 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 20}{A}$
	1.4 มีชุมชน/หมู่บ้านต้นแบบหรือมีนวัตกรรมด้านการลด/การคัดแยก/การใช้ประโยชน์จากมูลฝอย ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้หรือขยายผลให้กับชุมชนอื่นได้อย่างน้อย 1 ชุมชน	10

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
2.	**มีระบบบริการเก็บ ขน มูลฝอยทั่วไป (20 คะแนน)** 2.1 มีการเก็บ ขน มูลฝอยได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดและไม่มีมูลฝอยตกค้าง - จำนวนชุมชนทั้งหมดในพื้นที่ (A) ..... ชุมชน - จำนวนชุมชนที่มีดำเนินกิจกรรมฯ (B) ..... ชุมชน	15 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 15}{A}$
	2.2 ไม่มีข้อร้องเรียนเหตุรำคาญหรือการให้บริการเก็บ ขนมูลฝอย หรือมีข้อร้องเรียนแต่สามารถจัดการได้ตามเวลาที่กำหนด	5

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
3.	**มีการกำจัดมูลฝอยทั่วไป (30 คะแนน)** 3.1 มีการกำจัดมูลฝอยทั่วไปอย่างถูกสุขลักษณะ และได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ ด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ได้รับการออกแบบอย่างถูกต้องและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	15
	3.2 การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดตามประเภทเทคโนโลยีที่ใช้กำจัด 3.2.1 มีรายงานผลการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัด (5 คะแนน) 3.2.1 มีรายงานผลการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดได้มาตรฐานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)	10
	3.3 ไม่มีข้อร้องเรียนเหตุรำคาญหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดมูลฝอย หรือมีข้อร้องเรียนแต่สามารถจัดการได้ตามเวลาที่กำหนด	5

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
3.	**มีการกำจัดมูลฝอยทั่วไป (30 คะแนน)** **3.1 มีการกำจัดมูลฝอยทั่วไปอย่างถูกสุขลักษณะ และได้มาตรฐานตามหลักวิชาการด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ได้รับการออกแบบอย่างถูกต้องและ สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อยประกอบด้วย** 3.1.1 การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล - มีสถานที่ตั้งเหมาะสม มีบริเวณเพียงพอในการฝังกลบโดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ - มีพื้นที่แนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่ฝังกลบมูลฝอย - มีระบบป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากน้ำชะมูลฝอย - มีระบบรวบรวมน้ำชะมูลฝอยจากก้นบ่อเพื่อส่งไปยังระบบบำบัดน้ำเสีย - มีการใช้ดินหรือวัสดุอื่นกลบทับทุกครั้งที่มีการนำมูลฝอยทั่วไปไปฝัง - มีการป้องกันสัตว์และแมลงนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพ - ต้องมีระบบรวบรวมและระบายก๊าซออกจากหลุมฝังกลบ และมีระบบทำลายก๊าซ หรือมีระบบการนำก๊าซไปใช้ประโยชน์ - มีบ่อสำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน - ระบบอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี	15

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
	3.1.2 การเผาในเตาเผา - มีสถานที่ตั้งเหมาะสม มีขนาดที่เหมาะสมกับกระบวนการเผามูลฝอย มีแสงสว่าง และการระบายอากาศเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน - มีที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป - มีระบบป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากน้ำชะมูลฝอย - มีแนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่เผามูลฝอยทั่วไป - ต้องเผามูลฝอยทั่วไปที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 850 องศาเซลเซียส และมีระบบควบคุมคุณภาพอากาศที่ปล่อยออกจากปล่องเตาเผามูลฝอยทั่วไป - มีการป้องกันสัตว์และแมลงนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพ - มีการบำบัดน้ำเสียจากระบบกำจัด และน้ำเสียใดๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในสถานที่กำจัด - มีพื้นที่สำหรับเก็บเถ้าหนักที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำเถ้าหนักไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) - มีพื้นที่สำหรับเก็บเถ้าลอยที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำเถ้าลอยออกไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างปลอดภัย (Secured Landfill) - ระบบอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี	

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
	3.1.3 การหมักทำปุ๋ยและการหมักทำก๊าซชีวภาพ - มีสถานที่ตั้งเหมาะสม - มีระบบคัดแยกมูลฝอยทั่วไปเพื่อนำมาหมักทำปุ๋ยหรือทำก๊าซชีวภาพ - มีระบบบำบัดกลิ่นจากมูลฝอยทั่วไปภายในอาคารคัดแยกมูลฝอยทั่วไป - มีการป้องกันสัตว์และแมลงนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพ - มูลฝอยทั่วไปจากการคัดแยกส่วนที่หมักทำปุ๋ยหรือหมักทำก๊าซชีวภาพไม่ได้ ต้องมีระบบกำจัดหรือส่งไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลหรือการเผาในเตาเผา หรืออาจมีการนำมูลฝอยทั่วไปนำกลับมาใช้ใหม่ - กรณีหมักทำก๊าซชีวภาพ บ่อหมักต้องเป็นระบบปิด มีการนำก๊าซชีวภาพไปใช้ประโยชน์ และมีระบบเผาก๊าซทิ้งกรณีระบบการใช้ประโยชน์จากก๊าซชีวภาพหยุดการทำงาน - ระบบอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี	

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
	3.2 การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดตามประเภทเทคโนโลยีที่ใช้กำจัด 3.2.1 มีรายงานผลกาตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัด (5 คะแนน) <u>การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล</u> - มีการตรวจน้ำชะมูลฝอยที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสีย - มีการตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำใต้ดินจากบ่อตรวจสอบการปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน (Monitoring Well) <u>การเผาในเตาเผา</u> - มีการตรวจวัดคุณภาพอากาศที่ปล่อยออกจากปล่องเตาเผามูลฝอยทั่วไป - มีการตรวจวัดน้ำเสียที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียจากระบบกำจัด และน้ำเสียใดๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในสถานที่กำจัด <u>การหมักทำปุ๋ยและการหมักทำก๊าซชีวภาพ</u> - มีการตรวจสอบน้ำชะมูลฝอยทั่วไป/น้ำเสียจากสถานที่คัดแยกและสถานที่หมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ	10
	3.2.1 มีรายงานผลการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัด ได้มาตรฐานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)	

การวัดผลลัพธ์

	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม
	3.3 ไม่มีข้อร้องเรียนเหตุรำคาญหรือหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดมูลฝอย หรือมีข้อร้องเรียนแต่สามารถจัดการได้ตามเวลาที่กำหนด	5
	รวม	100

กรมอนามัย
Department of Health

มาตรฐานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

EHA 4003

การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กลุ่มจัดการมูลฝอยและสุขาภิบาล สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

fppt.com

กรมอนามัย
Department of Health

ความหมาย “มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน”

ตามกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563

มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ที่เป็นวัตถุหรือปนเปื้อนสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารเปอร์ออกไซด์ สารระคายเคือง สารกัดกร่อน สารที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารที่เกิดระเบิดได้ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารหรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม แต่ไม่หมายความรวมถึงมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ กากกัมมันตรังสี และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

กรมอนามัย
Department of Health

หลักการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ประเภทมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

หลอดไฟ

ถ่ายไฟฉายและแบตเตอรี่

ภาชนะบรรจุสารเคมี

ยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยา

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

กระบวนการคัดแยกและเก็บรวบรวม

- อาคารที่พักอาศัย
- ครัวเรือน
- ร้านจำหน่ายสินค้า

ผู้ก่อกำเนิดคัดแยกมูลฝอย

- สถานประกอบการ
- สถานบริการ
- สถานบริการการ สธ.
- ตลาด
- สถานที่ใดๆ

ถังขยะสีส้ม

จุดแยกทิ้ง

ที่พักรวมกรณีมีปริมาณเกิน 100 กก./เดือน

กระบวนการกำจัด

ที่พักรวมของสถานที่กำจัด

โรงงานกำจัด (ตามกฎหมายโรงงาน)

โรงงานคัดแยกชิ้นส่วน

ที่พักรวมของ อปท./อบจ.

กระบวนการขนส่ง

โครงสร้าง กฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563

หมวด 1 บททั่วไป

- บทนิยาม (2)
- หน่วยงาน หรือบุคคล เก็บ ขน หรือกำจัดฯ (5)
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและคุณสมบัติ (5)
- หลักเกณฑ์และสุขลักษณะการปฏิบัติงาน (6, 7)

หมวด 2 การเก็บรวบรวม

- ประเภทมูลฝอย (8)
- ภาชนะบรรจุมูลฝอย (10)
- ภาชนะรองรับมูลฝอย (11)
- จุดแยกทิ้ง (Drop off) (12)
- สถานที่พักรวมมูลฝอย (13)
- การควบคุมสุขลักษณะแหล่งกำเนิดขนาดใหญ่ (15)

หมวด 3 การขนส่ง

- สุขลักษณะการเก็บและขน (16)
- ยานพาหนะ (17)

หมวด 4 การกำจัด

- ที่พักรวมรอการกำจัด (18)
- การดำเนินการแยกชิ้นส่วน (19)
- การกำจัดมูลฝอย (20)

- แหล่งกำเนิด (9)
- ท้องถิ่น/ผู้ได้รับอนุญาต (4)

- กรณีมูลฝอยฯ น้อยกว่า 100 กิโลกรัม/เดือน
- กรณีมูลฝอยฯ ตั้งแต่ 100 กิโลกรัม/เดือน

มีผลบังคับใช้ 23 เมษายน 2564

หมายเหตุ (N) หมายเลขข้อ ในกฎกระทรวงฯ

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกระทรวงฯ ที่ออกตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรมอนามัย
Department of Health

กฎกระทรวง การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563

หมวด 1 บททั่วไป

- นิยาม
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
- หน้าที่ที่ต้องจัดให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบฯ
- ผู้ปฏิบัติงาน

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พ.ศ. 2564
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. 2564
3. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดวิธีการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราจากชุมชน พ.ศ. ... (เปิดช่องไว้)

หมวด 2 การเก็บ

- ประเภทมูลฝอย
- ภาชนะบรรจุมูลฝอย
- ภาชนะรองรับมูลฝอย
- จุดแยกทิ้ง (Drop off)
- สถานที่พักรวมมูลฝอย
- สุขลักษณะแหล่งกำเนิดขนาดใหญ่

4. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนประเภทอื่น พ.ศ. ... (เปิดช่องไว้)
5. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดให้ยาเละเวชภัณฑ์ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ใช้ในทางการแพทย์ เป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2565
6. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดตราหรือสัญลักษณ์บนภาชนะสำหรับบรรจุและภาชนะสำหรับรองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ... (พิจารณาออกตามความจำเป็น)
7. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดตราสัญลักษณ์บนภาชนะรองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในจุดแยกทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ... (พิจารณาออกตามความจำเป็น)

หมวด 3 การขน

- หลักเกณฑ์และสุขลักษณะในการเก็บและขน
- สุขลักษณะของยานพาหนะขน

8. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2565

หมวด 4 การกำจัด

- ที่พักรวมรอการกำจัด
- การดำเนินการแยกชิ้นส่วน
- วิธีการและหลักเกณฑ์ในการกำจัด
  - (1) เผาด้วยเตาเผา
  - (2) ฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

9. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการป้องกันเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมจากการแยกชิ้นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ...
10. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง วิธีกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ... (เปิดช่องไว้)
11. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สถานที่ตั้งและขนาดพื้นที่สำหรับกระบวนการเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และแสงสว่างและการระบายอากาศภายในอาคารที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พ.ศ. 2566
12. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างปลอดภัย และมาตรการป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566

กรมอนามัย
Department of Health

หลักสูตรการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หัวข้อวิชา	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
1. ความรู้พื้นฐานและหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	3
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	2
3. กระบวนการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	6
4. ความปลอดภัยในการทำงาน และมาตรการป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	2
5. เหตุฉุกเฉิน การตอบโต้เหตุฉุกเฉินและการปฐมพยาบาล	2
6. การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน	3
รวมระยะเวลา 18 ชั่วโมง	

หลักสูตรการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

หัวข้อวิชา	ระยะเวลา (ชั่วโมง)
1. ความรู้พื้นฐานและความสำคัญของผู้ปฏิบัติงาน	1 ชั่วโมง 30 นาที
2. หลักปฏิบัติที่ปลอดภัยในการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	3 ชั่วโมง
3. หลักสุขลักษณะและความปลอดภัยในกรณีที่พบมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนรั่วไหล เกิดปฏิกิริยา หรือเหตุการณ์อื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	1 ชั่วโมง 30 นาที
รวมระยะเวลา 6 ชั่วโมง	

กรมอนามัย
Department of Health

มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน 5 ประเภท

1.หลอดไฟ

2.ถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่

3.ภาชนะบรรจุสารเคมี

4.ยาและเวชภัณฑ์

5.เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรมอนามัย
Department of Health

1 คัดแยก

หลอดไฟ

ถ่ายไฟฉายและแบตเตอรี่

ยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยา

ภาชนะบรรจุสารเคมี

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

- แยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยประเภทอื่นๆ
- แยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกเป็น 5 ประเภท ตามกฎกระทรวงฯ

2 เก็บรวบรวม

ภาชนะบรรจุและรองรับมูลฝอย

จุดแยกทิ้ง

ที่พักรวมกรณีมีปริมาณเกิน 100 กก./เดือน

ที่พักรวม อปท.

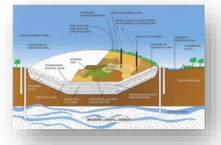
- **ภาชนะบรรจุและรองรับ** ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิดสามารถป้องกันสัตว์ และแมลงพาหะนำโรคได้
- **จุดแยกทิ้ง** ห่างจากแหล่งน้ำ มีภาชนะเก็บมูลฝอยประเภทที่กำหนด มีข้อความว่า“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ” ขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน
- **สถานที่พักรวม** อาคารหรือห้องแยกเป็นสัดส่วน มีพื้นคอนกรีตหรือมีพื้นที่น้ำซึมผ่านไม่ได้ มีผนังเรียบ ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันแดดและฝนและการหกรั่วไหล มีการระบายอากาศที่เหมาะสม มีข้อความ “สถานที่พักรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน”

3 ขนส่ง

- **กำหนดวันในการเก็บขน**
- **มีมาตรการควบคุมการขน**เพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง การแตกหัก และการรั่วไหลของสารเคมี
- **หลักเกณฑ์และสุขลักษณะของยานพาหนะ**
  - ตัวถังแข็งแรง ระดับตัวถังปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน
  - มีการป้องกัน ติดตั้งภาชนะรองรับน้ำชะมูลฝอย
  - มีสัญญาณไฟติดประจำยานพาหนะ
  - มีป้ายแสดงข้อความขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
  - ป้ายแสดงชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน
  - แสดงเลขที่ใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาต

4 กำจัด

การฝังกลบอย่างปลอดภัย

การเผา

- **ศึกษาความเป็นไปได้**ก่อนทำการก่อสร้างระบบกำจัด
- **การเผา**
  - ที่ตั้งเหมาะสม มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอ มีพื้นที่แนวกันชน
  - 2 ห้องเผา เผาขยะอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 850 องศาเซลเซียส ห้องเผาควันอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 1100 องศาเซลเซียส มีระบบควบคุมคุณภาพอากาศ มีพื้นที่เก็บเถ้าหนักเถ้าลอย
- **การฝังกลบอย่างปลอดภัย**
  - ที่ตั้งเหมาะสม มีพื้นที่แนวกันชน
  - ระดับก้นบ่อสูงกว่าระดับน้ำใต้ดิน ไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร ยกเว้นมีการออกแบบพิเศษ
  - ติดตั้งวัสดุกันซึม มีระบบรวบรวมน้ำเสียและบำบัดน้ำเสีย มีบ่อตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำใต้ดินระบบระบายก๊าซ

กรมอนามัย
Department of Health

หลักเกณฑ์และสุขลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน

ผ่านการอบรม

- หลักสูตรฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานในการเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE)

“ต้องสวมใส่ตลอดเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง”

- ถุงมือยางหนา
- ผ้ายางกันเปื้อน
- หน้ากากป้องกันฝุ่นและสารเคมี
- รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง

การตรวจสุขภาพ

- อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- เอ็กซเรย์ปอด
- ทดสอบสมรรถภาพปอด
- ตรวจผิวหนัง
- ตรวจการทำงานของตับและไต

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน		คะแนน
ระยะเตรียมการ	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ	5
ระยะดำเนินการ	2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูล	10
	3.ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการ	10
	4. เสนอผู้บริหาร	5
	5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	10
	6. การคัดแยกมูลฝอยทั่วไป ณ แหล่งกำเนิด	10
	7. การเก็บ ขน มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	15
	8. การกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	10
ระยะติดตามผลการดำเนินงาน	9. เฝ้าระวังผลกระทบจากการดำเนินการคัดแยก เก็บขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษฯ	10
	10. ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษฯ	10
	11. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน	5
	รวม	100

กรมอนามัย
Department of Health

ผังกระบวนงาน

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ
2. สำรวจ และจัดทำฐานข้อมูลการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.
3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
4. เสนอผู้บริหาร
5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
6. การคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
7. การเก็บ ขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
8. การกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
9. เฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย
10. ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
11. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน

fppt.com

กรมอนามัย
Department of Health

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ

คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ข้อกำหนดเงื่อนไขการ “ผ่าน” เกณฑ์กระบวนการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ผ่าน	มีการดำเนินงานตามแผนภูมิการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 11 มีคะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป และมีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของขั้นตอนลำดับที่ 1 - 11
ไม่ผ่าน	ไม่มีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะเตรียมการ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. มีความรู้ทางด้านสาธารณสุข (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หรือวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม หรือวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมหรือผ่านการอบรมหลักสูตรการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ **ตาม ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พ.ศ. 2564** 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและคณะทำงาน	1. เอกสารคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างน้อย 1 คน ที่มีคุณวุฒิและผ่านหลักสูตรการอบรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข อย่างใดอย่างหนึ่ง 1.1 มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด 1 คน (7 คะแนน) 1.2 ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด (0 คะแนน) 2. รายงาน/เอกสารการอบรมให้ความรู้/ใบประกาศผ่านการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด (3 คะแนน)

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของอปท. **10 คะแนน**

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ฐานข้อมูลครอบคลุมประเด็น ดังนี้ 1. ข้อมูลแหล่งกำเนิดที่สำคัญอื่นๆ นอกจากบ้านเรือน เช่น ร้านซ่อมรถ ร้านแต่งผมเสริมสวย ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น และประเภทมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน 2. ข้อมูลการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในปัจจุบัน	1. รายงานหรือข้อมูลสถานการณ์ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนของหน่วยงาน (รายปี) อย่างน้อยประกอบด้วย - แหล่งกำเนิดที่สำคัญ (2 คะแนน) - ประเภทมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (3 คะแนน) 2. ข้อมูลการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยในปัจจุบัน อย่างน้อยประกอบด้วย - ความถี่ และเส้นทางการเก็บขน (1 คะแนน) - จำนวนผู้ปฏิบัติงาน และยานพาหนะเก็บขน (2 คะแนน) - ปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรือ อันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นหรือเก็บรวบรวมได้ (2 คะแนน)

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

10 คะแนน

3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บขน และกำจัด มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนรวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนรวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยใช้**ข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน**	- **เอกสาร/รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล**การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในพื้นที่/**ปัญหาอุปสรรค/ความพร้อมและความเป็นไปได้**ในการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน/**รายงานการทบทวน**การจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

4. เสนอผู้บริหาร 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
มีการเสนอรูปแบบการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และกฎหมายกำหนด	นำผล**การประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษฯ** นำเสนอผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ (5 คะแนน) - เอกสารแสดงข้อสรุปการตัดสินใจผู้บริหาร เช่น บันทึกรายงานการประชุม เป็นต้น - นโยบายที่แสดงถึงการเลือกแนวทางจัดบริการเก็บ ขนและกำจัด

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน **10 คะแนน**

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน **ตามกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง**	เอกสารข้อมูลประกอบการจัดทำร่างข้อกำหนดหรือ เทศบัญญัติ หรือข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น **หรือ** (ร่าง) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อยู่ระหว่างการเสนอเข้าสภาท้องถิ่น

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

6. การคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
กระบวนการในการการคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย **ตามกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563**	1. เอกสารแสดงมาตรฐานวิธีการคัดแยก/เอกสารแสดงมาตรการโครงการหรือกิจกรรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในชุมชน (5 คะแนน) 2. ภาพถ่ายแสดงจุดรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในชุมชน (5 คะแนน)

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

7. การเก็บขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การเก็บ ขน มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องปฏิบัติตาม **ข้อบัญญัติท้องถิ่น**หรือ**กฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563 และประกาศกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้อง**	1.เอกสาร/รายงานแสดงวิธีการเก็บ ขนมูลฝอยตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ (5 คะแนน) - แยกขนมูลฝอยหรือกำหนดวันในการขนมูลฝอย (1 คะแนน) - ปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรือ อันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นหรือเก็บรวบรวมได้ (2 คะแนน) - จัดให้มีมาตรการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง (2 คะแนน) 2. ยานพาหนะขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนมีลักษณะตามที่กำหนด (2 คะแนน) 3. รายงานผลการตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ปฏิบัติงานเก็บและขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (3 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

8. การกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การกำจัดมูลฝอยทั่วไปต้องปฏิบัติตาม**ข้อบัญญัติท้องถิ่น** หรือ**กฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563 และประกาศกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้อง**	1. รายงาน/แผนงานการ ดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่กำจัด (5 คะแนน) 2. เอกสารแสดงมาตรฐานวิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานกำจัด มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (5 คะแนน)

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

9.เฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย **10 คะแนน**

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย	1. มีเอกสารแสดงระบบหรือขั้นตอนการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (5 คะแนน) 2. เอกสารรายงานผลการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการปฏิบัติงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (รายงานประจำปี) เสนอผู้บริหารทราบ (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

10.ประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	รายงานผลการวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (ประจำปี) ครอบคลุมกระบวนการต้นทาง กลางทาง และปลายทาง)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

11.ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	1. เอกสารแสดงข้อเสนอแนะ/ แนวทาง/แผนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (3 คะแนน) 2. แสดงผลการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (2 คะแนน)

กรมอนามัย
Department of Health

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์

คะแนนเต็ม 100 คะแนน

กระบวนการ SOP : การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรมอนามัย
Department of Health

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ประเด็นการวัด	คะแนนเต็ม
1. หน่วยงาน/อปท.มีกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์/ การอบรมให้ความรู้/ สร้างความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการลดปริมาณ/ การคัดแยก มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป	10
2 มีการแสดงผลการดำเนินงานหรือผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์/ การอบรมให้ความรู้/ สร้างความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการลดปริมาณ/ การคัดแยก มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป	5
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายครอบคลุมชุมชน/จุดรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในพื้นที่ จำนวนชุมชนทั้งหมดในพื้นที่ (A) .....แห่ง จำนวนชุมชนที่ได้รับบริการเก็บรวบรวมในพื้นที่ (B) .....แห่ง	30 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 30}{A}$
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานที่เก็บกักมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะหรือมีการกำหนดวันในการเก็บขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนเพื่อส่งกำจัด	20
4. ไม่มีข้อร้องเรียนเหตุรำคาญหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจากการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หรือมีข้อร้องเรียนแต่สามารถจัดการจนเรื่องยุติ	15
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบส่งต่อไปยังสถานที่กำจัดโดยวิธีการเป็นไปตามที่กฎกระทรวงฯกำหนดและได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	20
รวม	100

กรมอนามัย
Department of Health

ขอบคุณค่ะ

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

www.env.anamai.moph.go.th

โทรศัพท์ 02-590-4398

กรมอนามัย
Department of Health

Environmental Health Accreditation : EHA
การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ : EHA 4002

กลุ่มจัดการมูลฝอยและสุขาภิบาล สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

การบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศ

เป้าหมาย : แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2565–2570 ➤ มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100 **(ร้อยละ 98.91)**

แหล่งกำเนิด

ปี 2565 มูลฝอยติดเชื้อ 110,427 ตัน (300 ตัน/วัน)
ปี 2566 มูลฝอยติดเชื้อ 79,766.18 ตัน (218 ตัน/วัน) ลดลง 27.8%

~ 56,844 แห่ง

สถานพยาบาลคน	
รพ. สังกัดกระทรวง สธ.	968 แห่ง
รพ.สต.	9,947 แห่ง
รพ. สังกัดกระทรวงอื่น ๆ	134 แห่ง
โรงพยาบาลเอกชน	433 แห่ง
คลินิกเอกชน	40,919 แห่ง
สถานพยาบาลสัตว์	3,395 แห่ง
ห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย	1,048 แห่ง

มูลฝอยติดเชื้อในชุมชน
เช่น ผู้ป่วยแผลกดทับ ผู้ป่วยล้างไตผ่านช่องท้อง

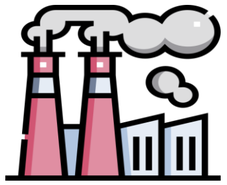
แหล่งกำเนิดอื่นๆ เช่น ห้องพยาบาลในโรงงาน สถานที่ดูแลผู้สูงอายุ กิจการสักเจาะผิวหนัง เป็นต้น

หน่วยงานเก็บขน

หน่วยงานให้บริการเก็บขน 73 หน่วยงาน
(รถเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ จำนวน 348 คัน)
- เก็บขนโดย อปท. 27 แห่ง
- เก็บขนโดยบริษัทเอกชน 43 แห่ง
- เก็บขนโดยสถาบันการศึกษา 3 แห่ง

ระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-Manifest)
(ควบคุมกำกับและติดตามออนไลน์)

สถานที่กำจัด

ศักยภาพการกำจัดรวม 548.3 ตัน/วัน
(Cluster + Onsite)

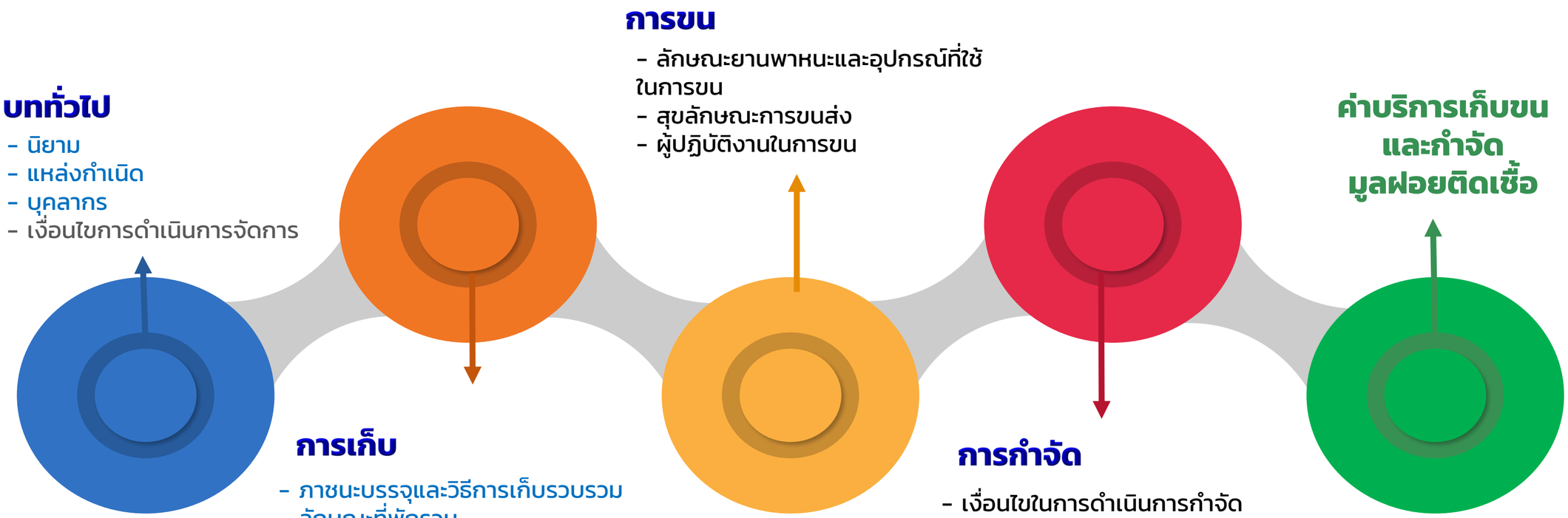
สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 22 แห่ง

		Capacity (ตัน/วัน)
•	**Cluster เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ อปท. 9 แห่ง**	
1.	อบจ.นนทบุรี จ.นนทบุรี	16.8
2.	อบจ.ระยอง จ.ระยอง	3.6
3.	เทศบาลนครอุดรธานี จ.อุดรธานี	7.2
4.	เทศบาลนครยะลา จ.ยะลา	9.0
5.	เทศบาลเมืองน่าน จ.น่าน	9.6
6.	เทศบาลเมืองวารินชำราบ จ.อุบลราชธานี	13.0
7.	เทศบาลเมืองภูเก็ต จ.ภูเก็ต	3.6
8.	เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี	3.6
9.	เทศบาลนครเชียงใหม่ (Autoclave)	4.8
•	**Cluster เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เอกชน 10 แห่ง**	
1.	บริษัทโชติฐกรณ์ พิบูลย์ จำกัด จ.นครสวรรค์	289.0
2.	บริษัทที่ดินบางปะอิน จำกัด จ.พระนครศรีอยุธยา	23.0
3.	บริษัทกรุงเทพธนาคม จำกัด กรุงเทพ	70.0
4.	บริษัทครูเสือ เซฟตี้เทรนนิ่งฯ จ. สมุทรสาคร	8.0
5.	บริษัทกรีน นราธิวาส เอ็นไวรอนเมนท์ จ. นราธิวาส	2.0
6.	บริษัทบางปู เอ็นไวรอนเมนทอลฯ จำกัด จ. สมุทรปราการ	34.2
7.	บริษัทเอ็นไวรอนพาวเวอร์ จำกัด จ. สมุทรปราการ	7.2
8.	หจก. โชคสุวรรณ จำกัด จ.หนองบัวลำภู	0.8
9.	บริษัท เวสท์ อินดิก้า จำกัด จ. พระนครศรีอยุธยา New	3.8
10.	บริษัท อัคคีปราการ จำกัด จ. สมุทรปราการ New	5.0
•	**Cluster เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ สถาบันการศึกษา 3 แห่ง**	
1.	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จ.นครศรีธรรมราช	3.6
2.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	2.5
3.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา	5.0

รพ. กำจัดเอง ณ แหล่งกำเนิด (Onsite) 23 แห่ง (เตาเผา 8 แห่ง/ Autoclave 15 แห่ง)

กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2564 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2564

กฎกระทรวง

1. กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545
2. กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564
3. กฎกระทรวงการดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อร่วมกันระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2564
4. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559

ประกาศกระทรวง

1. กำหนดสัญลักษณ์ที่พิมพ์บนภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2546 2. วิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ พ.ศ. 2546 3. หลักสูตรการอบรมการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อ พ.ศ.2548 4. กำหนดลักษณะห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย พ.ศ.2548 5. กำหนดลักษณะของที่พักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2548 6. กำหนดลักษณะของห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง พ.ศ. 2563 7. กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในท้องที่เทศบาลตำบลและ อบต. พ.ศ. 2558 8. วิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีอื่น พ.ศ. 2564 9. กำหนดประเภทมูลฝอยหรือแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้ออื่นที่ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 10. หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ ในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2565 11. มาตรการควบคุมกำกับการขนมูลฝอยติดเชื้อเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้ง พ.ศ. 2565

บทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

ราชการส่วนท้องถิ่น

1. ดำเนินการเอง
2.ร่วมกับ อปท. หรือ หน่วยงานราชการอื่น
3.มอบให้ผู้อื่นดำเนินการ แต่ภายใต้การควบคุมของ อปท.
4.อนุญาตให้ผู้อื่นดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจ
5.ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

ผู้ให้บริการเก็บขน

1. ขออนุญาต อปท.
2.จัดหายานพาหนะที่ถูกสุขลักษณะ
3.จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและได้รับการอบรมตามประกาศกระทรวงฯ

แหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ

1. คัดแยก เก็บรวบรวม และเคลื่อนย้ายให้ถูกสุขลักษณะ
2.จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและได้รับการอบรมตามประกาศกระทรวงฯ

ผู้ให้บริการกำจัด

1. ขออนุญาต อปท.
2.จัดให้มีที่เก็บกักมูลฝอยติดเชื้อเพื่อรอการกำจัด
3.จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและได้รับการอบรมตามประกาศกระทรวงฯ
4.กำจัดมูลฝอยติดเชื้อและตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนด

การควบคุมดูแลการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของราชการส่วนท้องถิ่น

1. จัดให้มีสถานที่ทิ้งในที่สาธารณะ และกำหนดวิธีการกำจัดในท้องถิ่น
2. จัดให้มีผู้รับผิดชอบอย่างน้อย 1 คน (วุฒิปริญญาตรี วิทยาศาสตร์/วิศวกรรม)
3. ดำเนินการเก็บขนและกำจัดตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงฯ
4. ควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ
5. ควบคุมดูแลผู้รับมอบ /ผู้ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติตามกฎกระทรวง
6. อาจร่วมกับมือกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการดำเนินการร่วมกัน

การดำเนินการของแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ

1. การเก็บ/ขน ต้องจัดให้มีบุคลากรวุฒิ วทบ. อย่างน้อย 1 คน
2. การกำจัด ต้องจัดให้มีบุคลากรวุฒิ วทบ./วิศวะ อย่างน้อย 1-2 คน แล้วแต่กรณี
3. ต้องเก็บ/รวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ ให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามกฎกระทรวง
4. ต้องมีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้าเก็บเกินกว่า 7 วัน ที่พักต้องควบคุมอุณหภูมิได้ไม่เกินกว่า 10 องศาเศลเซียส)
5. กรณีกำจัดเองมูลฝอยติดเชื้อเอง ต้องแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อให้ได้รับความเห็นชอบก่อนดำเนินการ

บุคลากรในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

ผู้มีหน้าที่วางแผน การบริหารจัดการ ควบคุม กำกับ และตรวจสอบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ให้เป็นไป

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

ต้องมีการแต่งตั้งอย่างน้อย 1 คน
คุณสมบัติ : จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิทยาศาสตร์ ในด้านสาธารณสุข สุขาภิบาล ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวม เคลื่อนย้ายภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ ผู้ปฏิบัติงานขนและผู้ปฏิบัติงานกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

ต้องมีความรู้ด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยได้รับการฝึกอบรมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2548

ความหมาย “มูลฝอยติดเชื้อ” ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

“มูลฝอยติดเชื้อ”

- ต้องเป็นมูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้
- ต้องเป็นมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค และการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวที่มีลักษณะดังนี้

(1) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

(2) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีด กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์ และแผ่นกระจกปิดสไลด์

(3) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อส ผ้าต่างๆ และท่อยาง

(4) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

การคัดแยกประเภทมูลฝอยติดเชื้อ

มูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุ **มีคม**

เข็ม ใบมีด หลอดแก้ว แผ่นกระจกปิดสไลด์ เป็นต้น

มูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุ **ไม่มีคม**

ผ้าก๊อส สำลี ถุงมือ ชิ้นเนื้อต่างๆ ที่เกิดจากการผ่าตัด
การตรวจชันสูตรศพ หรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

วิธีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ

วัสดุมีคมใส่กล่อง

รวบรวมใส่ถุง

มัดปากถุงให้แน่น

วัสดุไม่มีคมใส่ถุง

รวบรวมใส่ถุง

มัดปากถุงให้แน่น

ภาชนะรองรับ

1. เก็บทันที ณ ที่เกิดมูลฝอย และไม่ปนกับมูลฝอยประเภทอื่น
2. จัดให้มีที่เก็บ ณ มุมห้องได้ แต่ต้อง ไม่เกิน 1 วัน
3. จัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ (กรณีพักค้างคืน)

ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ

ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุมีคม

ภาชนะต้องเป็นกล่องหรือถังทำด้วยวัสดุที่มี
ความแข็งแรง ทนทานต่อการแทงทะลุ
การกัดกร่อนของสารเคมี และเป็นภาชนะที่ทึบแสง

บรรจุไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วนของความจุภาชนะ
ปิดฝาให้แน่นแล้วนำใส่ถุงสีแดงทึบอีกชั้นหนึ่ง

ภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อประเภทวัสดุไม่มีคม

ภาชนะต้องเป็นถุงสีแดงทึบแสง ทำจากพลาสติกหรือ
วัสดุที่มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย ทนทาน
ต่อสารเคมี การรับน้ำหนัก กันน้ำได้ไม่รั่วซึม

บรรจุไม่เกิน 2 ใน 3 ส่วนของความจุภาชนะ
ปิดปากถุงให้แน่น โดยใช้เชือกรัด

ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ (ต่อ)

รูปหัวกะโหลกไขว้

ข้อความสีดำชัดเจน “มูลฝอยติดเชื้อ”

ข้อความว่า “ห้ามเปิด”

ตราสัญลักษณ์ระหว่างประเทศ

ข้อความว่า “ห้ามนำกลับมาใช้อีก”

ชื่อของโรงพยาบาลที่เป็นแหล่งกำเนิด

ต้องมีข้อความสีดำขนาดชัดเจนว่า “มูลฝอยติดเชื้อ” อยู่ภายใต้รูปหัวกะโหลกไขว้คู่กับตราสัญลักษณ์ที่ใช้ระหว่างประเทศ และต้องมีข้อความว่า “ห้ามนำกลับมาใช้อีก” และ “ห้ามเปิด”

การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ

1. ผู้ปฏิบัติงาน

- ผู้ปฏิบัติงานต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร “การป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อ”
- ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE) ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ (ต่อ)

2. วิธีการเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ

- ต้องทำทุกวันตามตารางที่กำหนด
- เคลื่อนย้ายโดยใช้รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อโดยเฉพาะ เว้นแต่มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นมีปริมาณน้อยที่ไม่จำเป็นต้องใช้รถเข็น จะเคลื่อนย้ายโดยผู้ปฏิบัติงานก็ได้
- มีเส้นทางเคลื่อนย้ายที่แน่นอน ห้ามแวะหรือพักระหว่างทาง
- ต้องทำด้วยความระมัดระวัง ห้ามโยน หรือลาก

ถ้าร่างกายหรือส่วนใดส่วนหนึ่งไปสัมผัสกับมูลฝอยติดเชื้อ ให้ผู้ปฏิบัติงานต้องทำความสะอาดร่างกายหรือส่วนที่อาจสัมผัสมูลฝอยติดเชื้อโดยทันที

การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ (ต่อ)

3. ลักษณะรถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ

1. ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย ไม่มีแง่มุมอันจะเป็นแหล่งหมักหมมของเชื้อโรค พื้นและผนังต้องทึบ และปิดฝาให้แน่น

2. มีอุปกรณ์ หรือเครื่องมือ (น้ำยาฆ่าเชื้อ และปากคีบขยะ) สำหรับใช้ในการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อที่ตกหล่น

3. มีข้อความสีแดงมองเห็นได้ชัดเจน
"รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น"

การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ (ต่อ)

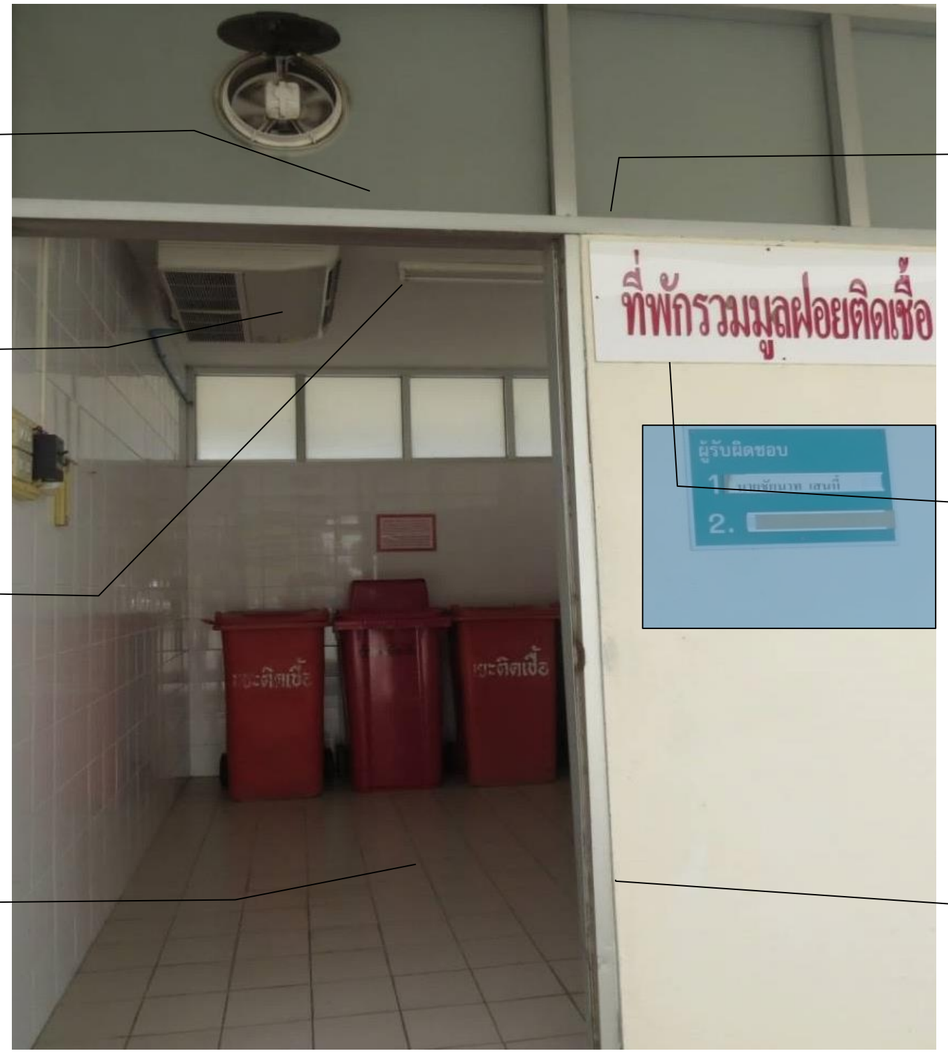
4. ลักษณะที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ/ ที่เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ

มีลักษณะโปร่งไม่อับชื้น

ถ้าเก็บมูลฝอยไว้เกิน 7 วัน
ต้องควบคุมอุณหภูมิไว้ไม่เกิน 10 °C

มีแสงสว่างเพียงพอ

พื้นและผนังต้องเรียบทำความสะอาดง่าย

มีขนาดกว้างเพียงพอ เพื่อเก็บมูลฝอย
ติดเชื้อได้อย่างน้อย 2 วัน

ข้อความติดไว้หน้าห้อง
“ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ”

ต้องมีประตูกว้างที่เหมาะสม เพื่อป้องกัน
สัตว์และแมลง และปิดล็อคด้วยกุญแจ

ลักษณะยานพาหนะขนมูลฝอยติดเชื้อ

ควบคุมอุณหภูมิ ≤ 10° C

ตัวถังปิดทึบ ไม่รั่วซึม

มีข้อความสีแดง
“ใช้เฉพาะขนมูลฝอยติดเชื้อ”

แสดงชื่อของราชการส่วน
ท้องถิ่น ด้วยข้อความสีแดง

วิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

วิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

1. การเผาในเตาเผา
2. การทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ
3. การทำลายเชื้อด้วยความร้อน
4. วิธีอื่นที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศเพิ่มเติม

วิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ด้วยการเผาในเตาเผา

ห้องที่ 1 เผามูลฝอยติดเชื้อ
ต้องมีอุณหภูมิ ≥ 760°C

ห้องที่ 2 เผาควัน
ต้องมีอุณหภูมิ ≥ 1,000°C

มาตรฐานเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

มีการควบคุมอาการเสียให้ได้ตามมาตรฐานตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2546

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย
จากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

เพื่อกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้ออาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า ระบบหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่ใช้เพื่อกำจัดมูลฝอยติดเชื้อโดยวิธีการเผาไหม้

“มูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า มูลฝอยติดเชื้อตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

“เตาเผามูลฝอยติดเชื้อเก่า” หมายความว่า เตาเผาที่อยู่ในระหว่างดำเนินงานก่อสร้างหรือเริ่มเดินระบบก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

“เตาเผามูลฝอยติดเชื้อใหม่” หมายความว่า เตาเผาที่เริ่มดำเนินงานก่อสร้างและเดินระบบตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“สภาวะแห้ง” หมายความว่า สภาวะที่ความชื้นของตัวอย่างอากาศเป็นศูนย์

ข้อ ๒ อากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อต้องมีค่าไม่เกินมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ไม่เกิน ๓๐ ส่วนในล้านส่วน

(๒) ค่าก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน ซึ่งคำนวณผลในรูปก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2 as NO_2) ไม่เกิน ๑๘๐ ส่วนในล้านส่วน

(๓) ค่าก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ (HCl) ไม่เกิน ๒๕ ส่วนในล้านส่วน

(๔) ค่าก๊าซไฮโดรเจนฟลูออไรด์ (HF) ไม่เกิน ๒๐ ส่วนในล้านส่วน

(๕) ค่าสารประกอบไดออกซิน ซึ่งคำนวณผลในรูปของหน่วยความเข้มข้นเทียบเคียงความเป็นพิษต่อมนุษย์ (PCDD/Fs as International Toxic Equivalent; I-TEQ) ไม่เกิน ๐.๕ นาโนกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

(๖) ค่าปริมาณฝุ่นละออง (Total Suspended Particulate) ไม่เกิน ๑๒๐ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

(๗) ค่าความทึบแสง (Opacity) ไม่เกินร้อยละ ๑๐

(๘) ค่าสารปรอท (Hg) ไม่เกิน ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

(๙) ค่าสารแคดเมียม (Cd) ไม่เกิน ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

(๑๐) ค่าสารตะกั่ว (Pb) ไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

วิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ด้วยการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ (Autoclave)

- ไอน้ำที่มีความร้อนสูงผ่านพื้นผิวของมูลฝอยติดเชื้อ ทำให้เชื้อโรคที่ปนเปื้อนในมูลฝอยติดเชื้อถูกทำลายไป
- สภาวะที่มีประสิทธิภาพในการทำลายจุลินทรีย์และสปอร์ของแบคทีเรีย คือ อุณหภูมิไม่น้อยกว่า 121° C ระยะเวลา 30 นาที
- การตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ ด้วยตัวบ่งชี้ทางจุลชีววิทยา หรือ “Spore Test” ใช้สปอร์ของเชื้อ Geobacilus Stearothermophius
- รายงานผลการตรวจวิเคราะห์มาตรฐานทางชีวภาพให้ อปท. ทราบภายในวันที่ 5 ของเดือน

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพภายหลังการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่การตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำหรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อนในปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยนตัวบ่งชี้ทางชีวภาพ (Biological indicator) รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและเทคโนโลยีที่ใช้ในการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพให้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพภายหลังการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้เหมาะสมกับการควบคุมระบบการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๗ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพภายหลังการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๔ การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ หรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อนต้องสามารถทำลายเชื้อก่อโรคต่อผู้สัมผัสมูลฝอยติดเชื้อได้ ทั้งนี้ การตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพให้ใช้วิธีการตามข้อ ๕

ข้อ ๕ การตรวจสอบว่ามูลฝอยติดเชื้อได้ผ่านการกำจัดเชื้อก่อโรคได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพให้ทำการตรวจสอบด้วยเชื้อจีโอบะซิลลัส สะเทียโรเธอร์โมฟิลลัส (Geobacillus stearothermophilus) อย่างน้อยวันละหนึ่งครั้งที่มีการใช้งานเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

(๑) ใช้หลอดผลิตภัณฑ์ทดสอบ จำนวน ๒ หลอด ที่มีส่วนประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นสปอร์ (Spore strip) ของเชื้อจีโอบะซิลลัส สะเทียโรเธอร์โมฟิลลัส (Geobacillus stearothermophilus) ที่มีจำนวนสปอร์ไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ สปอร์ อาหารเลี้ยงเชื้อที่เหมาะสม และสารโบรโมครีซอล เพอร์เพิล (Bromocresol purple) หรือสารอื่นใดที่สามารถบ่งชี้การเจริญเติบโตของเชื้อ

(๒) นำหลอดผลิตภัณฑ์ทดสอบไปวางไว้รวมกับมูลฝอยติดเชื้อในเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีทำลายเชื้อด้วยไอน้ำหรือทำลายเชื้อด้วยความร้อน ณ จุดที่คาดว่าเชื้อโรคจะถูกทำลายได้ยากที่สุด จำนวน ๑ หลอด และอีกจำนวน ๑ หลอดที่มาจากเลขที่ครั้งที่ผลิต (Lot number) เดียวกัน ให้วางไว้ด้านนอกเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

(๓) เมื่อมูลฝอยติดเชื้อผ่านกระบวนการทำลายเชื้อแล้ว ให้นำหลอดผลิตภัณฑ์ทดสอบทั้ง ๒ หลอด มาทำให้ส่วนประกอบตาม (๑) ภายในหลอดผลิตภัณฑ์ผสมกัน แล้วจึงนำไปเพาะเชื้อในตู้ควบคุมอุณหภูมิที่ ๕๖ องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลาตามที่ผลิตภัณฑ์ทดสอบกำหนดไว้

(๔) นำหลอดผลิตภัณฑ์ทดสอบทั้ง ๒ หลอด มาตรวจสอบผล โดยหลอดผลิตภัณฑ์ที่ทำการทดสอบ ณ จุดที่คาดว่าเชื้อโรคจะถูกทำลายได้ยากที่สุดจะต้องไม่มีการเปลี่ยนสี ส่วนหลอดผลิตภัณฑ์ที่วางไว้ด้านนอกเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ จะต้องเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือสีอื่นตามมาตรฐานที่ผลิตภัณฑ์กำหนดจึงจะถือว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพ

ข้อ ๖ ให้จัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อที่ผ่านวิธีการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำหรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อนพักรอไว้จนกว่าผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามข้อ ๕ จะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทางชีวภาพแล้ว จึงให้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยดังกล่าวตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

ข้อ ๗ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามข้อ ๕ ไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ให้นำมูลฝอยติดเชื้อที่จัดเก็บและพักรอไว้ทั้งหมดในวันนั้นไปทำลายเชื้อด้วยไอน้ำหรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อนซ้ำอีกครั้ง และให้ดำเนินการตรวจสอบตามข้อ ๕ ในทุกครั้งหรือทุกรอบที่ดำเนินการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำหรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อน เป็นระยะเวลาต่อเนื่องอย่างน้อย ๑ วัน

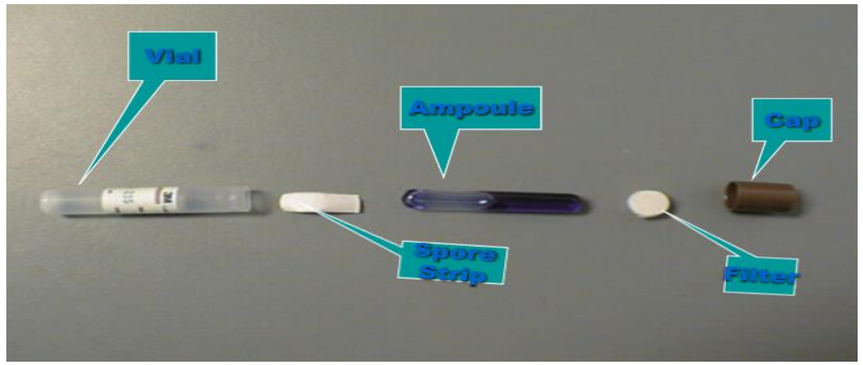
เมื่อผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามวรรคหนึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทุกครั้งแล้ว ให้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยดังกล่าวตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อและให้ปรับลดความถี่ในการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ โดยให้ทำการตรวจสอบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕

ในกรณีที่ผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามวรรคหนึ่งครั้งใดครั้งหนึ่งไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ให้หยุดพักการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจนกว่าเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจะได้รับการปรับปรุงหรือซ่อมบำรุงแล้ว และให้ทำการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพตามวรรคหนึ่งอีกครั้ง จนกว่าผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕
สาธิต ปิตุเตชะ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนประกอบของ Biological Indicators

กระบวนการ SOP : การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

กรมอนามัย
Department of Health

ขั้นตอนที่		กระบวนการ	คะแนน
ระยะเตรียมการ	1	กำหนดผู้รับผิดชอบ	10
ระยะดำเนินการ	2	สำรวจ จัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.	10
	3	ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการฯ และเสนอผู้บริหาร	10
	4	กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	5
	5	การควบคุมกำกับหรือสนับสนุน การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิด	5
	6	การเก็บ ขน มูลฝอยติดเชื้อ	20
	7	การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	20
ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์	8	เฝ้าระวังผลกระทบจากการดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	5
	9	ประเมินผลกระบวนการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	5
	10	ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน	10
รวม			100

กระบวนการ SOP : การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

กรมอนามัย
Department of Health

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ข้อกำหนดเงื่อนไขการ “ผ่าน” เกณฑ์การประเมินกระบวนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ผ่าน	มีการดำเนินงานตามแผนภูมิการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 – 10 มีคะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป และมีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของขั้นตอนลำดับที่ 1 – 10
ไม่ผ่าน	ไม่มีการดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะเตรียมการ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. โดยมีคุณสมบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและคณะทำงาน	1. เอกสารคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด (5 คะแนน) 2. เอกสาร/ หลักฐานแสดงผลการอบรมตามหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อแก่ผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ ผู้ขับขี่ยานพาหนะขนมูลฝอยติดเชื้อ และผู้รับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะดำเนินการ	2. สำรวจ จัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ฐานข้อมูลครอบคลุมประเด็น ดังนี้ 1. จำนวนแหล่งกำเนิด 2. ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ 3. วิธีการเก็บขน และกำจัด 4. ทะเบียนสถานบริการการสาธารณสุขและแหล่งกำเนิดอื่นๆ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.	1. รายงาน/ เอกสารแสดงข้อมูลสถานบริการการสาธารณสุขและแหล่งกำเนิดอื่นๆ ที่เป็นปัจจุบัน (3 คะแนน) 2. รายงาน/ เอกสารแสดงข้อมูลสถานการณ์การบริหารจัดการ (เก็บ ขน และกำจัด) ในปัจจุบัน เช่น หน่วยงานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ ยานพาหนะเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ และจำนวนผู้ปฏิบัติงานเก็บ ขน กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เป็นต้น (4 คะแนน) 3. รายงาน/ เอกสารแสดงข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นและได้รับการกำจัด (รายเดือน/รายปี) แบ่งตามประเภทแหล่งกำเนิด (3 คะแนน)

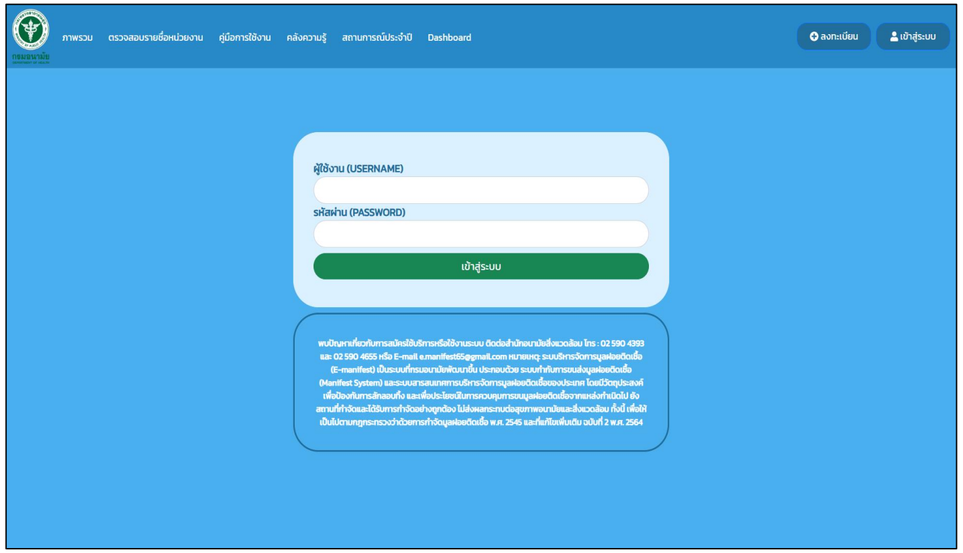

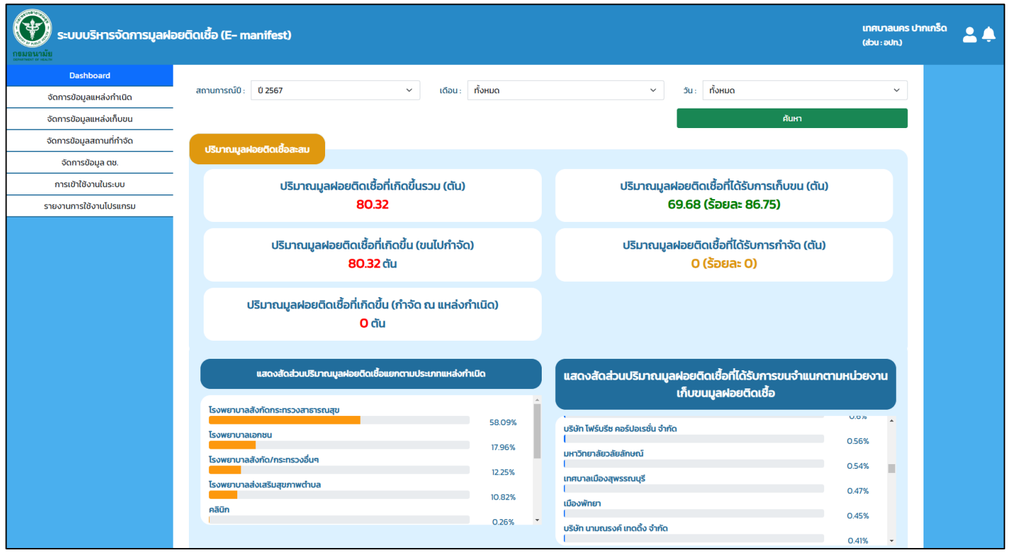
ระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest)

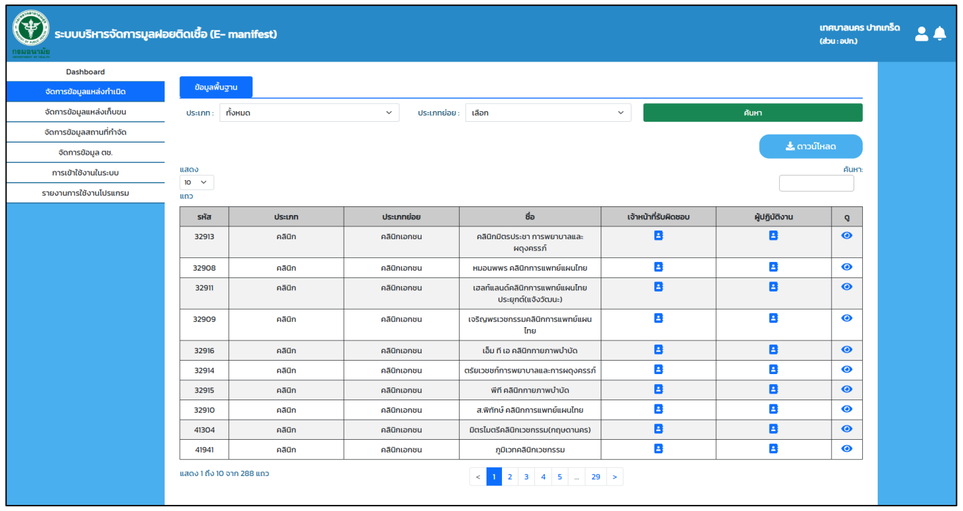
ช่องทางเข้าสู่เว็บไซต์ E-manifest : https://e-manifest.anamai.moph.go.th/login

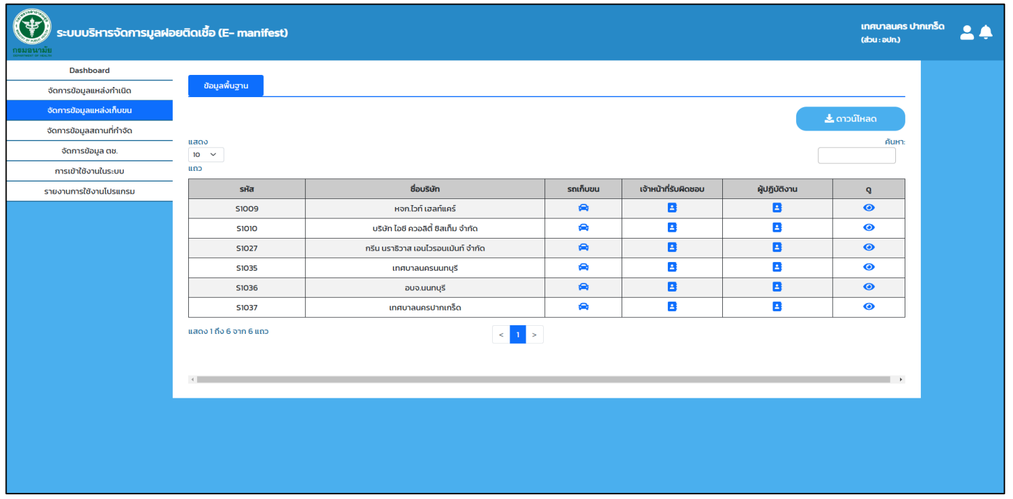

ทั้งนี้ อปท. สามารถเข้าใช้งานระบบ E-manifest โดยใช้ Username & Password เป็นรหัส อปท. 8 หลัก
(ตรวจสอบรหัส ได้ที่ https://www.dla.go.th/servlet/InfoServlet)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะดำเนินการ

3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ และเสนอผู้บริหาร รวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
• ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการระบบเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ • เสนอผู้บริหาร รวมถึงทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ มีการเสนอรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อตามหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และกฎหมายกำหนด – อปท. ดำเนินการเอง – อปท. มอบให้ผู้อื่นดำเนินการ ต้องมีหนังสือมอบอำนาจจากราชการส่วนท้องถิ่น – อปท. อนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจ ต้องออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการ – ร่วมดำเนินการกับ อปท. อื่น ต้องจัดทำข้อตกลงการดำเนินการร่วมกัน (MOU)	1. รายงาน/ เอกสารผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่/ ปัญหาอุปสรรค/ ความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ/ รายงานการทบทวนการจัดระบบบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (7 คะแนน) 2. รายงาน/ เอกสารแสดงข้อสรุปการตัดสินใจผู้บริหาร/ นโยบายที่แสดงถึงการเลือกแนวทางจัดบริการเก็บขน/ กำจัด (3 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะดำเนินการ

4. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน วิธีการ และค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง 2. กำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559	- ข้อบัญญัติท้องถิ่น - (ร่าง) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อยู่ระหว่างการเสนอเข้าสภาท้องถิ่น (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะดำเนินการ 5. การควบคุมกำกับหรือสนับสนุน การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิด 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
การควบคุมกำกับหรือสนับสนุนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิด	มีรายงาน/ แผนงานการควบคุมกำกับหรือสนับสนุนการดำเนินการคัดแยก เก็บรวบรวม เคลื่อนย้าย รวมถึงการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยตนเอง ภายในสถานบริการการสาธารณสุข

ระยะดำเนินการ 6. การเก็บ ขน มูลฝอยติดเชื้อ 20 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. การเก็บ ขนมูลฝอยติดเชื้อ ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง	1. รายงาน/ เอกสารแสดงการดำเนินการเก็บ ขน มูลฝอยติดเชื้อ (ดำเนินการเอง/มอบให้ผู้อื่นดำเนินการ/อนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจ) (8 คะแนน) 2. หลักฐานแสดงยานพาหนะขนมูลฝอยติดเชื้อ ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด (5 คะแนน) 3. รายงาน/ แผนงานการดำเนินการเก็บขน และปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เก็บขน (5 คะแนน) 4. หลักฐานแสดงการใช้งานระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) ของหน่วยงานเก็บขน (2 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะดำเนินการ | 7. การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 20 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และประกาศกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง	1. กรณี อปท. ไม่มีสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ - มีเอกสาร/ หลักฐานแสดงข้อมูลของสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่รับกำจัดจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ (8 คะแนน) - รายงาน/แผนงานการดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อและปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่กำจัด (10 คะแนน) - หลักฐานแสดงการใช้งานระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) ของสถานที่กำจัด (2 คะแนน) 2. กรณี อปท. มีสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ - มีเอกสาร/ หลักฐานแสดงวิธีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (5 คะแนน) - มีที่เก็บกักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (3 คะแนน) - กรณีกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีการเผาในเตาเผา ต้องแสดงเอกสาร/ หลักฐานแสดงผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ที่ปล่อยออกจากปล่องเตาเผา มูลฝอยติดเชื้อ หรือกรณีกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยวิธีการทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ หรือวิธีทำลายเชื้อด้วยความร้อน ต้องแสดงเอกสาร/ หลักฐานแสดงผลการตรวจสอบมาตรฐานทางชีวภาพ (5 คะแนน) - หลักฐานแสดงการใช้งานระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) ของสถานที่กำจัด (2 คะแนน) - เอกสาร/ หลักฐานแสดงการควบคุมดูแลสุขลักษณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

8. เฝ้าระวังผลกระทบจากการดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. เฝ้าระวังผลกระทบโดยมีระบบการแจ้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1. มีเอกสารแสดงระบบหรือขั้นตอนการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (2 คะแนน) 2. เอกสารรายงานผลการเฝ้าระวังผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานหรือประชาชนในการปฏิบัติงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (รายงานประจำปี) เสนอผู้บริหารทราบ (2 คะแนน) 3. เอกสารแสดงผลการตรวจสอบ วิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพอากาศจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เป็นต้น (1 คะแนน) หมายเหตุ : กรณี อปท. ไม่มีสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (1 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย
Department of Health

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

9. ประเมินผลกระบวนการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. ประเมินผลกระบวนการฯ โดยการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการคัดแยก เก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	รายงานผลการวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (ประจำปี) ครอบคลุมกระบวนการต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (5 คะแนน)

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

10. ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงาน 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. พัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพตามผลการวิเคราะห์การดเนินการคัดแยก เก็บรวบรวม เคลื่อนย้าย และกำจัดภายในสถานบริการการสาธารณสุข และกระบวนการจัดบริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	1. เอกสารแสดงข้อเสนอแนะ/ แนวทาง/แผนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (5 คะแนน) 2. แสดงผลการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (5 คะแนน)

กระบวนการ SOP : การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

กรมอนามัย
Department of Health

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ประเด็นการวัด	คะแนนเต็ม
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อครอบคลุมสถานบริการการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายในพื้นที่ โดยรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ดำเนินการเอง มอบให้ผู้อื่นดำเนินการ อนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจ – จำนวนสถานบริการการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายทั้งหมดในพื้นที่ (A) ..... แห่ง – จำนวนสถานบริการการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายที่ได้รับบริการในพื้นที่ (B) ..... แห่ง	30 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 30}{A}$
2. มูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (30 คะแนน) 2.1 ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อทั้งหมดในพื้นที่ (A) ..... ตันต่อปี ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ได้รับการกำจัดในพื้นที่ (B) .....ตันต่อปี	20 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 20}{A}$
2.2 ไม่พบปัญหาหรือข้อร้องเรียนประเด็นการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่	10
3. รายงานการใช้งานระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) – จำนวนสถานบริการการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายทั้งหมดในพื้นที่ (A) ..... แห่ง – จำนวนสถานบริการการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายที่มีการใช้งานระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) ในพื้นที่ (B) ..... แห่ง	30 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 30}{A}$
4. ไม่มีข้อร้องเรียนเหตุรำคาญหรือมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจากการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีข้อร้องเรียนแต่สามารถจัดการจนเรื่องยุติ	10
รวม	100

กรมอนามัย
Department of Health

Thank you

